

శ్రీ

పాండురంగ శతకము

గ్రంథకర్త

అంబటిపూడి సత్య నారాయణ.

ద్వితీయ సమయము

ఓమ్

శ్రీ

పాండురంగ శత్రుకము

గ్రంథకర్త

అంబటిపూడి చక్రవర్తి నారాయణ

క వి తా కు టీ ర ము
ఏదుబాడు అగ్రహారము

ఓమ్

శ్రీ

పాండురంగ శతకము

శ్రీలోలా! మధుసూదనా! సహృదయా! శ్రీయందిరాచిత్తహా
రా! లావణ్యమయా! గదాధర! విశాలం బ్రహ్మాండీస్థలిన్
లీల జ్ఞాపుచు మానిమానసములన్నిద్రించునీజాడలె
దాలోకింపగఁగానరావు శుభ నేతా! పాండురంగప్రభూ! ౧

చికాదుణ్యసుధాసమితి మునుఁగఁ; నీదివ్యనామాక్షర
ప్రాకట్యంబు, మహానుభావతలఁ బల్మా కోటఁ గీర్తిపురుష
వైకుంఠస్థమహావిశేషములనే భావింపఁడే యెప్పు డా
కాకోలాశనుఁ డార్చిసంహరణదయ! పాండురంగప్రభూ! ౨

అలవైకుంఠమునందు శ్రీరమణి పాదాబ్జంబు లొత్తంగ, మా
నులు సంగీతముఁ బాడ నిర్జరులు సంతోషంబుతోఁ జామరం
బులు వీచన్ ; జీరాజపాన్పుపయి నేపువ్విరఁ గొల్పుడి ని
స్తులభోగంబులఁ బొల్పునిన్ను మది నుంతుఁ పాండురంగ... ౩

అరవిందేక్షణ! భక్తవత్సల! త్రిలోకారాధ్య! సంసారదు
స్తరపాథోనిధిపారదర్శక! మహాత్మా! గానలోలా! చరా
చరస్పృష్టిస్థితినాశమూల! పరదా! సౌజన్యమూర్తి! కృపా
భరణ! శ్యామలదేహ! చక్రధర! దేవా! పాండురంగ ... ౪

కులుకుంజాపెడిపద్మరత్నముల నీకుమాలగా వేయ నే
తొలుదొల్తరచియింపఁబూనితిని సంతోషంబు తల్కొత్తఁగా
కలమా సాగదు; కోర్కులా చెడెను; సంకల్పంబు మెండయ్యె; త్వ
త్సులభానుగ్రహ మూతగాఁగొని రచింతుఁ పాండురంగ ... ౫

వడమాధుర్యము గల్గుకొన్నుడుల నావ్యాసుండు పోతన్నలు
మొదతా దివ్యకవీంద్రబృందములు సొంపుల్పీర నీగాధల
సుధ జాలార్వర రచించి పూర్ణయశముఁ ట్లొక్కలిఁ బొందరే;
అది నీప్రేమరసప్రవాహమునఁగాదా ! పాండురంగ ... ౬

చిరకాలంబుననుండి నీగుణములఁ జింతించి, నీనామమే
స్థిరమంచుఁ మది నమ్మి, సర్వమును నీసేవావిధానంబుకే
సరియం చర్పణఁజేసి కేల్పొగించి హర్షంబొందు మోసేంద్రులఁ
బరిరక్షింపఁగ రమ్మ లెమ్మ గుణధామా ! పాండురంగ.... ౭

మొదలంతంబులు లేనిచరితము ల్బున్నెందరో సత్కవుల
మది యుయ్యేలలనూగ వ్రాసి రతిరమ్యం బైనపద్యాల, న
ట్టిది నాపొత్తము గానిమాట యది యట్లేకాని, సద్భక్తిసం
పద నేమాత్రము భేదమేర్పడదు దేవా ! పాండురంగ ... ౮

చలనీటఁ మునుగంగలేను; జపముల్ జన్నంబులుఁ సల్ప నా
కిల సాధ్యంబులు గావు ; భూతముల సంతృప్తి గనంజాల; నె
ట్టుల నావానిఁగఁ జేసికొందు నిను పాటుంజిక్కునందాఁక నే
వలతు న్నామమహత్త్వసంపదను దేవా ! పాండురంగ ... ౯

అళి పద్మంబునఁగల్గునా సవము నాన్వేదంబుగా నానున
ట్టల; లేమావిచిగుళ్ళఁ జైకొనఁగఁ జెట్టుండేరు నాశారికల్
బలె, నీనామసుధారసంబు చవిజూడక మక్కువల్లెచ్చె; నో
జలజాతేక్షణ! శీఘ్రకుంతపురివాసా! పాండురంగ ... ౧౮

లలితంబై, సదసద్వివాదకలనా లక్ష్మ్యంబునై, సూలమై
తిలకంపం గనరానిసూక్ష్మమయి, కీర్తింపంగ నుద్దేవమై
తులలేనట్టి ప్రధానరూపమయి, సత్యోపాస్యమై దృశ్యమై
పలుపోక ల్నుటియించు నీచరిత; దేవా! పాండురంగ ... ౧౯

సిరి నాకేల; విచారభార మగునీశ్వంగారసంసారసం
కర మేలా, అడియాస లేల, దురితౌఘం బేల, మే నేల, నీ
శ్వర! కాంక్షించెద నీదుపూజలను నాభావంబున నిల్చి సు
స్థిరమౌమోక్షపథంబుఁ జూపుమిఁక ధాతీ! పాండురంగ... ౨౦

హరివో ధాతవా అంబికాపతివో నిర్వాప్యపారివో సాక్షివో
గిరివో వృక్షమవో ఖగేశ్వరుడవో గీర్వాణివో లచ్చివో
కరివో మానివా పాండురంగఁడవా; లోకాతీత! యేరితి నిఁ
స్మరియింతుఁ సెలవిమ్ము షీరనిధివాసా! పాండురంగ. ... ౨౧

ఘనచారిత్రి! మహానుభావ! త్రిజగ త్కల్యాణధారేయ! కాం
చనచేలా! కరుణావిలాస! హరి! సుజ్ఞానంపుమూర్తి! నిరం
జన! బృందావనలోల! మానిహృదయాబ్జాంతస్థలీఘేల! స
జ్జనభృంగోచ్చరసాల! షీరనిధివాసా! పాండురంగ ... ౨౨

కులుకుంజాపెడిపద్యరత్నముల నీకుఁమాలగా వేయ నే
తొలుదొల్తరచియింపఁబూనితిని సంతోషంబు తల్కోత్తఁగా
కలమా సాగదు; కోర్కులా చెడెను; సంకల్పంబు మెండయ్యె; త్వ
త్సులభానుగ్రహ మూతగాఁగొని రచింతుఁ పాండురంగ ... ౫

వడమాధుర్యము గల్గుకొన్నుడుల నావ్యాసుండు పోతన్నలుఁ
మొదతా దివ్యకవీంద్రబృందములు సొంపుల్మీర నీగాథలఁ
సుధ జాలార్పర రచించి పూర్ణయశముఁ ట్లోఁగలిగి బొందరే;
అది నీప్రేమరసప్రవాహమునఁగాదా ! పాండురంగ ... ౬

చిరకాలంబుననుండి నీగుణములఁ జూతించి, నీనామమే
స్థిరమంచుఁ మది నమ్మి, సర్వమును నీనేవావిధానంబుకే
సరియం చర్పణఁజేసి కేల్పొగించి హర్షంబొందుచున్నాఁడొకఁ
బరిరక్షింపఁగ రమ్మ లెమ్మ గుణధామా ! పాండురంగ.... ౭

మొదలంతంబులు లేనినీచరితము ల్బున్నెందరో సత్కవుల్
మది యుయ్యేలలనూగ వాసి రతిరమ్యం బైనపద్యాల, న
ట్టిది నాపొత్తము గానిమాట యది యట్లేకాని, సద్భక్తిసం
పద నేమాత్రము భేదమేర్పడదు దేవా ! పాండురంగ ... ౮

చలినీటఁ మునుగంగలేను; జపముల్ జన్నంబులుఁ సల్ప నా
కిల సాధ్యంబులు గావు ; భూతముల సంతృప్తి గనంజాల; నె
ట్టుల నావానిఁగఁ జేసికొందు నిను పాటుంజిక్కునందాఁక నే
వలతు న్నామమహత్త్వసంపదను దేవా ! పాండురంగ ... ౯

అభి పద్మంబునఁగల్గునాసనము నాహ్లాదంబుగా నానునట్టల; లేమావిచిగుళ్ళు పైకొనఁగఁ జెట్టుంచేరు నాశారికల్బలె, నీనామసుధారసంబు చవిజూడక మక్కువవైచ్చె; నోజలజాతేక్షణ! శ్రీవికుంతపురివాసా! పాండురంగ ... ౧౮

లలితంబై, సదసద్వివాదకలనా లక్ష్మ్యంబునై, సూలమై తిలకింపం గనరానిసూక్ష్మమయి, కీర్తింపంగ నుద్వేలమై తులలేనట్టి ప్రధానరూపమయి, సత్యోపాస్యమై దృశ్యమై పలుపోక ల్నుటియించు నీచరిత; దేవా! పాండురంగ ... ౧౯

సిరి నాకేల; విచార భార మగునీశ్వంగారసంసారసంకర మేలా, అడియాస లేల, దురితౌఘం బేల, మే నేల, నీ శ్వర! కాంక్షించెద నీదుపూజలను నాభావంబున న్నిల్చి సుసిర మామోక్షవధంబుఁ జూపుమిక ధాత్రి! పాండురంగ... ౨౦

హరివో ధాతవో అంబికావతివో నిర్వాప్యపారివో సాక్షివో గిరివో వృక్షమవో ఖగేశ్వరుడవో గీర్వాణివో లచ్చివో కరివో మానివా పాండురంగఁడవా; లోకాతీత! యేరీతి నికస్మరియింతు నెలవిమ్ము షీరనిధివాసా! పాండురంగ. ... ౨౧

ఘనచారిత్రి! మహానుభావ! త్రిజగ త్కల్యాణధౌరేయ! కాంచనచేలా! కరుణావిలాస! హరి! సుజ్ఞానంపుమూర్తి! నిరంజన! బృందావనలోల! మానిహృదయాజ్ఞాంతస్థలీఢేల! సజ్జనభృంగోచ్ఛరసాల! షీరనిధివాసా! పాండురంగ ... ౨౨

జలజంబంగు జనించి, తత్త్వమెఱుంగఁ సర్వేశుఁడౌ నిన్ను భక్తి
లసద్భావముతోడఁగాంచఁ దపమున్ దీప్తింబుగా సల్పి జీ
వుల సృష్టించువిధానము న్గవియె దేవుండైనయాధాత; యీ
పలరఁగొల్పెన నీపదాంబుజము దేవా! పాండురంగ. ... ౧౫

తలపై నొక్కొకపూవు రాల, వ్రజకాంత ల్లోడరాఁ గోవిచే
లలితోల్లాసితరాగమాలికల హేలల్మీఱఁగాఁ బాడి, వా
రలకామ్యులు దీర్పకుండితివె? యారామంబులో నాడు నా
పలుకు ల్పాటియొనర్ప వేదిగతి; దేవా! పాండురంగ ... ౧౬

నీచంద్రైశ్వరీలింగంబులను నేనిన్ మత్స్వరూపప్రభల్
పూచాతెప్పక గానవచ్చునని యత్యుత్సాహమేపార నీ
వే చెప్పింపవె నాఁడు నుద్ధవునిచే వ్రేవల్ల హర్షింపఁగా
నీచారిత్రము నుగ్గడింపఁ దరహానే పాండురంగ ... ౧౭

భక్తత్యాగపరాయణా! త్రిజగము ల్పాలించుగంభీర! ఓ
యక్షాయుక్తవివేకదీపగుహిణా! ఓకాంసహృదయపాణా!
ముక్తిబూవుమారా! అఘంబులను నిర్మూలించు దేవత! నీ
శక్తింజూప విదేమి పాల్కడలివాసా! పాండురంగ. ... ౧౮

శ్రీదేవు డగునిన్ స్మరింపనని నీచిత్తంబులో నెంచి మీఁ
డౌ దాసుండని కోవగించితిమి? నిష్కలేమికిన్ గిన్నయో
ఏదోతెల్పుము కాక మేలగునె? నన్నిరీతి వేధింప నీ
పాదాకాంక్షుండ దాసదాసుడను దేవా! పాండురంగ ... ౧౯

నీకై కానలఁ గొండలన్ దిరిగితి న్నిహ్నాడఁగా నెంచి యీ
లోకవాత్రములై గుమ్మరితి ముల్లోకంబులం దెందు నీ
యాకారంబును గొంచలేనయితి రమ్మా! సుస్థిరోత్సాహివై
నాకష్టంబులఁ దీర్చికాచుటకు నన్నా! పాండురంగ. ... ౨౦

అతిదుష్టాత్మఁ డజామిభుండు వృషలీ వ్యామోహమం దూగి కా
మితము ద్విరంగ ఘోరకృత్యముల భూమింజేసి యంత్యంబునన్
సుతునామంబు స్మరించుమాత్రమున విశిష్టార్థార వైకుంఠమం
వరనిజేశ్వరవై ననభరింప దయరాదా పాండురంగ. ... ౨౧

తుదిలేనట్టి విచారకూషమున న్కోద్రోయంగ మేతానె? సం
పదలోనైనను నీమహాత్వమును సంభావించునేగాని దు
ష్పథసీమన్ విహరింపనోప నిజ మోపద్మాక్ష! యింతేలరా
యిది సత్యంబొ యబద్ధమో తెలియుమోయీ పాండురంగ ... ౨౨

తనచిత్తంబున నిల్పెనో హనుమ సంతాపంబుతో నీవధం
బున కడ్డై యరికట్టెనో గజము; నిజబూజించి చింతించు బో
యను రక్షింపఁగి నేగితో; ధృవుని డాయ్ బోవుచున్నాడవో
నను వీక్షింపఁగరా విదేమికత మన్నా! పాండురంగ ... ౨౩

పరితాపానల మార్ప సాగరము నాపై దూకడేలా? మనో
భరమన్ మాడ్చఁగ గారుచిచ్చునకు సద్భావంబు లేదేల? భీ
కరమా కాలమహారంగం బిపుడు న్నొటొంద దేలా? ధరా
భరహాళీ! హరియింపు జీవితము దేవా! పాండురంగ... ౨౪

ఈసంతాపదవానలంబు స్థిరమై హృద్వీధిలో నాటి యీ
నాసర్వాంగముల స్తహించెడిని నన్నా ! కోసము లైచినీ
దాసుండొ బసివాడ నీకరుణ చిందొజ్జల్కి చల్లార్చు మ
య్యా ! సర్వేశ్వరమూర్తి ! శౌరి ! శరణయ్యా ! పాండురంగ...

మిదు నీవనులపండునౌనటుల నీవిభ్యాతచారిత్రముల్
కందు గ్గన్నులకర్పదీర చిరప్రభ్యాతంబుతాక్షేత్రముల్
సందేహం బికనేల ; శోవ్య మగునిసౌజన్యసంభావనా
సందోద్యేలమున నగ్నిమితు సురమాన్యా ! పాండురంగ... ౨౬

ఎంతో వేగితి మొట్టవెట్టితిని నే హీనుండనం చెంచితి
విఠా ! యియ్యది యుదతొద లిటు “సేవేదిక్కు మాపాలమా
చితల్లిర్ప”మటంచుఁ గుయ్యడరా ; సచ్చిద్రాస ! పాలిపహా
పంతంబుదుకు ? తాల్కిజూడు మిఁక దేవా ! పాండురంగ ...

మనుటే దుర్భరమయ్యె ఘోరమగు నిమ్నాయాప్రపంచంబులో
ననువాహగము గానరాక భవదీయం బై నశీనామమే
ఘనమానొకగ నేడలంచితని ; దుష్కటాహ నాపాపమో
లనఘా ! నీదయఁజల్కు వేమిటికి మేలా ! పాండురంగ ... ౨౭

సుకము ల్కాశ్వతమా ? ధనంబు స్థిరమా ? చుట్టలు సత్యంబె ? పు
త్రకులు దారయు నిత్యమా ? మరయ మిథ్యాహుసమాప్తధ్వ క
న్నొకయి తేనియుఁ గానకే జనము పాపాఘంబు లార్జించు ; వి
శ్వకథామూరితి ! వీరి కేదిగతి దేవా ! పాండురంగ ... ౨౮

నీతో నాడెడు గోపబాలకులు నిన్నే గొల్చి నీబోధనా
శ్రీతోయంబుల గోలుమానులును; నుద్యోకంబుతో మాధవా !
నీతత్వంబును దెల్పుమం చడిగి నిన్వేధించుగోపాంగనల్
నీతోఁగూడుట కేమినోచిరా; మురారీ ! పాండురంగ ... 30

తమము న్నొచ్చి వెలుగు బాటుకరణిన్ దైన్యంబుతో నొక్కసిం
గము మేకన్ దిలకించి పర్వడినచందానన్ రమానాథ ! నే
సముపార్జించినష్టానసంపదలు దుష్టజ్ఞానంబునన్ జిక్కి ధ్వం
సమునొందెన్ గతియేమి క్షీరసిధివాసా ! పాండురంగ ... 30

జలరాశి స్థలవారిబిందువులు సక్షత్రంబులున్ రేణువుల్
ఫలవృక్షంబులనున్న పత్రములు చేపల్మీర లెక్కింపఁగా
సులభంబైనను నెఱుఁగుగాని సుగుణస్తోమండనౌ నీదులీ
లలు గుర్తింపఁగ నెవ్వఁడోపు శిశిపాలా ! పాండురంగ ... 31

హేబృందావనగోపబాల ! గిరిధాకీ ! విశ్వసారక్షకా !
భూభారావనయశవీణ ! వరగా ! మోక్షస్వరూపా ! మురా
రీ ! భేదం బనుమాటఁజూపుము నీప్రేమాభిలాషుండ, ర
మ్మా ! బాలుడను రక్షణార్థ మరుదెమ్మా ! పాండురంగ... 32

ఏకాంతంబున నుండుమానికిని దుష్కృత్యంబులన్ జేయుఘో
రాకారుం డగువానికిన్ నిసుగుకున్ రాజ్యల్లువృక్షంబుకున్
నీకారుణ్యము లేక వెల్లుగలదే ? నిర్వ్యావృత్తుండనై
లోకై కాగ్రవిలాస ! గాంచెద శ్రుపాహు ! పాండురంగ ... 33

కలుముల్గార్చుపడంతి యున్నదనియా? కైలాసవాసుండు నీ
కులదైవం బనియా? దురాత్ములను గగ్గోల్వెట్టి బ్రహ్మాదివే
ల్పులచే మన్ననలొందినాడననియా? పుణ్యంబులేదంచునా?
పలుకే బల్కుగరావు నగ్గనవు దేవా! పాండురంగ... 31

లటుకుల్వెట్టంగ జీరచేలుడనా! కన్యారత్నమర్పించి యి
లటమునోరియొసంగ బాల్కుడలినో లాలింప నందుండనో
ఘటనల్గొంచంగ జండికాపతి నొనిష్కాముండనో? వెట్టియా
రటమేగాని యెవండ బోన సురవీరా! పాండురంగ ... 32

చిరసాఖ్యంబుల రోతబుట్టినను నీసేవావిధానంబుకే
పరుగుల్వెట్టెడిసాధువుంగవులతో భాషించుచున్నా, సరే
లరవిందేక్షించుడంచు బాడినను దేహం బుండునందాక నీ
యరిషడ్వర్గముబారి కోర్వొ దరమానా? పాండురంగ ... 33

కలలో గాంచినదృశ్యవస్తువులు మేల్కొంచు గనకరానివై
కలసర్వస్వము శూన్యమైనయటు లోకంబంతయు న్నాయలో
మిళితంబై మెఱమెచ్చులన్గలిపి స్తంభభావము స్ఫూర్చి యా
వల దుఃఖంబులపాలునేయు నరు, దేవా! పాండురంగ ... 34

లలితంబైన శరీరపుష్పముల నుల్లాసంబుతో, దెచ్చి మా
లలుగా గుచ్చి మృదూక్తులం దనిపి కల్యాణాత్మకం బైననీ
గళమం దున్నతభక్తి వైచి, వని నీగానామృతం బాని వే
తలు హర్షింపరే? పల్కువేల? సురనాథా! పాండురంగ ... 35

తృణము లొగ్గినిటిజేర్చి మత్తకరి బంధింపంగ వీలొను స
 గ్గణసంపన్నతఁగూర్చి దుష్టులకు సాధుత్వంబిడఁవచ్చు నా
 ఘణికోర త్పాకలింపగానగును దివ్యంజామణి గాని ధా
 రుణి చిత్తం బరికట్టజాలరు గృహభూ! పాండురంగ... రం

చిగురెత్తునుమి యెండుమాక్రకులును కాల్చిచ్చైనఁజల్లారు హీ
 నగణిగూర్చుమృదుచుండు జీవులకు నొన్నత్యంబు జేకూరు స
 ర్వగతుంజా భవదీయ సత్కరుణయే రవ్వంతజేకూర బొం
 దఁగరాకుండెడిదేమి సంతతవి నోదా పాండురంగ ... రం

జగము లేవెడెరాక్షసాధముల నీచకౌహతిగూర్చి దే
 వగణోత్తంసులచేత మన్ననలు కైవారంబులక బొందు ని
 న్నుఁ గన న్నేరక యెహికంబులకె సంతోషింతురేగాని మా
 నుగనీదేహ మనిత్యమం చెఱుంగనొనో? పాండురంగ... రం

ప్రళయంబందు సమస్తజీవులకు నుత్పాతంబుఁ గల్పించి భూ
 తలము న్వాడిధిఁ గల్పివైచి వటపత్రింబందు బాలుండవై
 యలలం దూగుచు సంతసింతువట నిత్యానందిపొనీకు జీ
 వులసృష్టిసితినాశము ల్మృదముఁగొల్పుక పాండురంగ... రం

చరణాగ్రంబులు నేలమోపి పవనక సందించి సాధింతు నిక
 వర యోగీశ్వరులైనవారు తృటిలో బ్రహ్మాండనిర్మాత! నా
 తరమా? నిన్నుఁ బ్రసన్ను జేయుటలు వేదాధార యెట్లైనీ నీ
 స్మరణోద్య య్ధిఁగొనింకులాడుదు రమేశా! పాండురంగ ... రం

అలుకంబూనితొ? యాత్తబంధువుల కాహ్లాదంబుఁగూర్చంగ రం
జలుపూఁదోటల కేగితో? ఖలతతో శిక్షింపఁ జక్రింబుకున్.
జలుగుబూతలు బెట్టుచుండితివా? నీ చిత్తంపుఁగాఠిన్యమో?
జలజాతౌ! గమనింపవేమి? జగదీశా! పాండురంగ ... రగ

ఘననీడివ్యపదారవిందములు నా కస్పస్మలం మంచి సా
ధనసంపత్తిని నీచునామముల నే ధ్యానించుటేగాని పా
వనమూర్తీ! యితరంబు లే నెఱుంగ నీపాదంబులే యాన న
న్ననుమానింపకు ద్రోహి వీడనుచు దేవా! పాండురంగ ... రఽ

శ్రీభామానుజి యంకభాగమున నాసీనుండవైయుండి జం
తాభారంబున నిన్నుఁగూర్చి యొక నేడండంబు గ్రాధింపఁ దూ
ష్ణీభావంబున నూర కుండితివె? ని న్నేవించుభక్తాభి చిం
తాభారంబు హరింపమానితివె నేతా! పాండురంగ ... రఽ

సీరసంతుష్టుడ వైననీదుదరికిఁ జేరంగ నూహించి యే
మర కేవేళను నీదునామముల నీమంత్రార ధ్యానించునన్
వెఱపింపంగఁ బ్రియత్నిముల్గులుఁచునా నీచాత్మలం బూడు మా
ర్గుడు వా రందఱి నెట్లుదోలెదో? పాండురంగ... రఽ

తొలి నేఁజేసినపాపకర్మములు వ్యర్థంజేసి చిత్తంబు నా
కులమొందించుచు గాసివెట్టడిసి; నా గోడు నివ్వచాలనిరా!
బలితం బైననమస్తతాపహరణ వ్యాపారిడతుండ వో
జలజాతౌ! నిను నమ్మినాడ శ్రితపోమా పాండురంగ ... రఽ

వనుజు ల్బొత్తత వేదబాహ్యులగుచున్ దర్పంబు మిన్నుట్ట చే
సిసఘోరంబుల కాగలేక యమరుల్ శ్రీనాథ ! నిన్వేడ వా
రినిఁగూల్పంగ దశావతారముల నుద్వీభారముంబాపు నీ
ఘనతల్లగునె నన్నుబోచిన చికాకా ? పాండురంగ ... ౫౦

అకలంకాత్ముఁడు సాగురక్షకుఁడు సత్యాక్షితుఁ డబ్జాతుఁ డీ
సకలపాణివిధాత, నేత, రుచిరస్ఫారాంగుఁడాయ్దుఁడు నా
వికలత్వంబును బారదోలునని నే విన్నాఁడ భక్తాభిచే
సకటా ! నన్నిక నేమిజేసెదవా ? దేవా ! పాండురంగ ... ౫౧

ఏనా ఘడ్చనమయ్యెనో జగము, లేయిచ్చన్ బ్రసాదించితో
జ్ఞానాజ్ఞానవిమర్శనాదికము; లజ్జానాంబుధిం దాటఁగా
లేనేలేదో యుపాయ మున్నయదో? పాలిపంగనాశ్రక్తి మొ
త్తనన్ నీకడ లేదో? ఉన్నయదో? తాతా ! పాండురంగ ...

మనుజు ల్కష్టములొందు వేళల ననిర్మాలిన్యమా భక్తితో
నినుఁబూజిత్రు ప్రసూనరాజములచే నీగీతము ల్బాడుదు
ద్విససాపానటు, తెన్నించేసినను శౌరీ ! కర్మసూత్రాదిబం
ధనము ల్మీటఁగ శక్యమానె యెటులైనన్ పాండురంగ ... ౫2

పరమేశుం డెటనుండె ? నేవనుల నభ్యస్తంబుఁగొమించు, నీ
పరస్పరిత్వము లేలజేయు సమనీప్రశ్నార్థమున్ నెల్పు నె
వ్వరికిన్ శక్యము ? కన్నవా రెనరు దేవా ! నీప్రభావం బగో
చర మజ్ఞేయ మనంతమయ్య జలజామౌ ! పాండురంగ ... ౫3

ఉదకంబందు వసించుమత్స్యము విపాసోద్యేకముంబాయఁగా
నుదకంబు మదిగోరుచందమున శ్రీయోపాపతీ! తారునీ
హృదయంబందు వసించియుఁదెలియ కన్నే దేశదేశాలఁది
ర్గుదు రత్యంతము నిన్నుఁజూడగఁ గృపాభూ! పాండురంగ... ౫౩

ఆరాత్రించరు హేమకశ్యపుని సంహారంబుఁగావింపఁగా
వీరాశ్రేణఁమూర్తయౌ నృహరివై వీడంపవే నాడు; భూ
భారంబంత హరింప దాల్చితివి రూపా లెన్నె? సర్వేశ! ని
న్నేరూపంబని నిర్ణయించెదను స్వామీ! పాండురంగ ... ౫౪

లలితంబౌ మురళీరవంబులను దేలంజేసి తానాడు మా
నుల, భూజంబుల, గోపబాలకుల, పాంధు ల్లోవుల వారలా
ఫలమొందగలకర్మనేమి యొనరింపం గాంచిరో? ఒక్కమా
త్పలికింపంగదె నీసుధామరళి ధీరా! పాండురంగ ... ౫౫

చోరత్వంబున వేదముల్గొనిననీచుం ద్రుంచువీరుండవా?
పేరాసఁ మురళీరవంబులను దృప్తిందీర్చుబాలుండవా?
గారాబంబున వ్రోతలంగలయుశ్మంగారాభిచంద్రుండవా?
ఏరూపంబున బూజసేసెదను స్వామీ! పాండురంగ ... ౫౬

వసరుం గప్పినకాలమం దసలు నేభావింపఁగాలేదు మా
నస మేతోవను బోయెనో యెఱుంగ స్వప్నంబయ్యె నీపూటనే
మిసిమింజిల్లెడనీస్వరూపమును బేర్చిభక్తితోఁగాంచ నే
వసిధారావ్రోతచర్య బూనెదను దేవా! పాండురంగ ... ౫౭

మలినంబై నప్రపంచనాటకముతో మాకేల ? మాశ్రీధరు
జలతంజూడఁడు శాస్త్రమం దతఁడు నాహ్లాదంబుగాఁదెల్పె నీ
వలుకుల్ “పత్రమొ పుష్పమో ఫలమొ నక్షభావించియర్పించువా
శత నాభక్తు”లటంచు క్షీరనిధిలోలా ! పాండురంగ ... ౬౦

ఓయీ ! నాటకసూత్రీధారి ! యిపు డెన్నేనాటకప్రక్రియల్
భూయోభూయముగా రచించి యొకదుర్బోధ్యాటవిమమ్ము నీ
వాయాసంపదజేయ నేమిఫలమయ్యా ! నీకు ? నీపుస్తకా
ధ్యాయార్థంబు గ్రహింప మాతరమ దేవా ! పాండురంగ... ౬౧

ఒకకల్పాంతము కొక్కఁడొక్కఁడట నుద్వోగంబు చేబూని పూ
నిక నీరీతిగ నెందఱొందరినొ మన్నిలక సుబేదార్ల తా
వకమాయాబలపాటవంబున సృజింపఁజాలి యీశూన్యనా
టకమాడింతు వనాద్యనంతమగుబాటక పాండురంగ... ౬౨

మొదలేదీ? యని గాంచఁబోవునెడలక మూతల్యమ న్నేత్రముల్
తుదియా ? యామడలామడల్లఱుగ కెతోదూరదూరంబుగా
మదికిఁ జిక్కక పారిపోవు; నిక నేమాడ్కిన్నినుక మన్మనః
పదమందుక గుడికట్టుకొందు యమదీపా ! పాండురంగ ... ౬౩

నినుఁజింతించుచు నీస్వరూపమును వర్ణింపంగ నుంకించి కా
ననసీమక విహరించితిక జలధులక గన్నార వీక్షించితిక
ఘనశైలంబుల గాంచితిక దుదకు నన్నా! మోసమేగాని కో
రినకామ్యంబులు దీరలేదుగద ! దండ్రి ! పాండురంగ ... ౬౪

కులగోత్రంబులు వన్నెవాసియును నీకుఁదృష్టిగావంచు భో
క్తులు దానంబుల ధర్మకార్యముల నెంతో నిష్ఠతో సల్పి జ
న్మలసాఫల్యమునొంది తారకలచందానన్ బ్రకాశింతు రీ
యిల నేనట్టులఁజేయశక్తుడనె శౌరీ! పాండురంగ ... ౬౫

శుశ్రుతులేమేమి బఠించెఁగోతి? భుజగేశుం డేవిధు లేనిరై? సం
తత మేధర్మము నిర్వహించె గరి? పుణ్యంబెద్ది గావించె నా
జతపక్షుల? నినుఁగొల్పువారలకు నీసామీప్యము స్మార్చఁగాఁ
బ్రతినన్ బూనియు నన్నుబోవ విడి మేలా? పాండురంగ... ౬౬

హిమశైలంబునఁగాని యోగములఁగానీ స్నానసంధ్యాదికా
ల్యముల న్గాని, సమాధుల న్మఱియుఁదైలాసంబున న్గాని, శ్రీ
ప్రేమదానాథుఁడు నిల్చినాఁడె; పరికింప న్లల; యాతండు భ
క్తమనోగోళమున స్వసించునటగాదా? పాండురంగ ... ౬౭

సుధఁ బోనాడి విసంబు గొన్నటుల భ్రష్టుంజేరి యోగీశులన్
హృదయస్ఫూర్తిగ వీడివైచినటు; రాయించుచి మాణిక్యమున్
వృక్షయంచు న్నదిఁ బారవైచుగతి; నీ విశ్వానురాగంబునన్
హృది నీలీలలఁ గాంచనోచనయితిన్ శ్రీపాండురంగ... ౬౮

ఘనుఁ డాపద్మదళాయతాక్షుపదము ల్గాంక్షింప సంరంభివై
మనమా యత్నముసేయవేల? సమయంబొ మీరరాదోయియీ
శ్రనువా యెప్పుడో బుద్బదంబుగతి సంతర్ధానమున్ జెందు శం
కను బోనాడుమటంచుఁ దెల్పితిని యెగ్గా పాండురంగ ... ౬౯

నిను వీక్షింపక మూఢమానసుడనై నీచాత్ముల స్థూడుచో
తనువా బోవు కృతాంతుకింకరులు బాధల్పెట్ట నేతెంతు; వా
రిని గాంచక హృదయంబు బ్రద్దలగు; శౌరీ! కాన నీనామమే
తనివిందీర పఠింతు నెప్పు పరమాత్మా! పాండురంగ ... 20

రవిదాకాక్షో మదిగోరుపద్మముగతిక రాత్రింబవ శ్లంబుబిం
దువులక గోలగఁ జాతకంబు జలదంబు గాచియున్నట్లు; స
త్కవు లుల్లాసముమీఱ సత్కవితనే గాంక్షించు శోలిక రమా
ధవ! నీదాస్యముఁ గోరుచుండితినిగాదా! పాండురంగ ... 21

అభవా! నీచరణారవిందమకరందాస్వాదనాసక్తుడై
శుభము లైకొనె భర్గుఁ డాధృవుఁడు పూజ్యుండయ్యె నిర్వీర్యమా
యిభరాజోత్తముబాధ మాసె; మది సంతృప్తిస్థనె మరకట
ప్రభుఁడౌ భానునిసూతి; యున్నతప్రతాపా! పాండురంగ ... 22

స్థిరసంకల్పముతోడ నీచరణరాజీవంబులక మనస్కః
పరముంజేసితి; సత్యమూర్తివని జంభారాతిముఖ్యున్నినుకొ
బరివేష్టించి శుభంబుల న్గనరె నాపారబ్రహ్మనా? నిరా
దరముక జూపెద వింకనైన దయరాదా? పాండురంగ ... 23

ధన మీయంగదె ధర్మకార్యముల విస్తారంబుగాఁజేయ; మీ
రినత్యాగం బిటు లిమ్ము చూచకులయార్తిక బాపఁగా నిత్య మీ
శుని ధ్యానింపఁగ నిశ్చలత్వమును సుశ్లోకా! ప్రసాదింపుమా
ఘనకారుణ్యవిలాస! భక్తజనరక్షా! పాండురంగ ... 24

సిరియే సర్వజనానురంజకము విస్తీర్ణప్రపంచంబులో
సిరి లేకుండినఁ గండ్లఁజూడరకటా ! శ్రీదేవినే భార్యఁగా
నరవిందాత్మ ! నరింపవా? మునుపు; నాకాభాగ్యముల్లార్పమా
చరణంబుటి భజితు; పాల్కుడలివానా! పాండురంగ... 2౫

ధనమాహాత్మ్య మెఱింగి, పాల్కుడలిమధ్యంజేరి పద్మాలయా
వనిత స్త్రీవు గ్రహించి భర్తనకు వహ్వ! కాలకూటంబొసం
గినకృష్ణా ! నను మోసగింపకుము లక్ష్మీ వేగ నాకిమ్ము; కో
రినవానికొదయసేయుటే పనిగదా ! శ్రీపాండురంగ ... 2౬

కనకంబుడిన స్వర్గరాజ్యపదముకొ గల్పింపఁగావచ్చు; నీ
కనువొ సేవ లొనర్పఁగానగును; బ్రహ్మానందమానట్లు భో
జనదానంబొనరింపనొ నొసగు మీశా ! లక్ష్మీనికొ; జీర్ణచే
టున కెఱిచితి వంతసంపద గృహభూ ! పాండురంగ ... 2౭

జనకుండెప్పుడు పుత్రుకోర్కెల మహోత్సాహంబుతోఁదీర్చుచుకొ
తనచిత్తంబున హస్త మొందుటవి యంతలైజమయ్యా ! జగ
జ్జనకా ! వేడెడిదేమి ? నీ వెఱుంగవే జాగేల ! దీవ్యతృప్తాపాం
జనము స్లన్నుల దిద్దుకొ మృసురశీటా ! పాండురంగ ... 2౮

సమరం బాసురకృత్యమాల భవనాశా ! కృష్ణ ! నాబంధువ
ర్గములకొ జుపి తదీయరక్తనివహాక్తం బైనయీభూమిపిం
డయు నాకేటికి ? యన్నయష్టచునికొ టాటోటు మాట ల్వచిం
చి మురారీ ! భువిబాధ మాన్పితివి వాసికొ పాండురంగ ... 2౯

నిను శాక్తేయులు దేవియందు; శివుడే నీవందు శైవుల్; పరే
శునిగా నెంతరు యోగిపుంగవులు; నిష్ణుజేసినా రైష్ణవుల్
నిను నల్లాయనియందు మేన్ము లిక లేనేలేడు దేవుం డటం
చనివాకుత్తురు శాద్ధు లిం దెవడవయ్యా ! పాండురంగ... ౧౦

జలదంబు ల్గుమిగూడియుండుతరి జగ్గుగామారుతం బొక్కఁ డా
వలికివానిని బారఁదోలినటు భవ్యప్రీతిదీవ్యాశుగా
వలి నజ్ఞానపటంబుఁ జేల్చుము; భవద్వాత్సల్యముంజూప ని
ర్మలకాలం బిది శ్రీవికుంఠపురిధామా ! పాండురంగ ... ౧౧

తెలుఁగుం బాసకు వన్నెఁ బెట్టిననుహాస్థిమంతులౌ తిక్కనా
దులు నిద్రించిరి కాలగర్భమున, వాతూలంబుతో దివ్య లీ
యిలయం దుండెడిసూలకాయములటఁ చెంతోవిచారించి వా
రలు విజ్ఞానమునొంది ని స్తలిసిపోరా ? పాండురంగ... ౧౨

నను నీభూమికిఁ బారఁదోలి, జనసంఘంబందుఁ గుల్కించి, తీ
రనికష్టంబులపాలుజేసి తుద కౌరా నీపదాంభోజముల్
తనివిందీరని పద్యరత్నముల నారాధిపుమం చాజ్ఞని
చ్చిననాశండ్రివి నీవుగావె వరదా ? శ్రీపాండురంగ ... ౧౩

సంసారార్థవమంను ముగ్గుచు దురాశాపాశబద్ధుండనై
హింసజ్ఞేసితి నెక్కు లెట్లువిడునో యీపాపపుంబధముల్
సంసిద్ధుండను నిన్నుఁ గొల్చుటకు వాత్సల్యంబుఁజూపించు మో
హంసాకార ! పరేశ ! క్షీరనిధిధామా ! పాండురంగ ... ౧౪

సిరి యిల్లాలట, పుష్పశయ్యయటగా శేషాహి, యావాసమం
దిర మో క్షీర పయోధి; పుష్పశరవాణీశు ల్తనూసంభవుల్

గరుడుడు బవనాత్మజుండు భటులై కారుణ్య మాడ్చుతు రా
ర్య! రమేశా! భవనాశ! క్షీరనిధివాసా! పాండురంగ... ౮౫

శ్రీలోలాషీవిలాసవీక్షణలు గర్వింజేసెనా? నారదుం
డాలాపించెడిశ్రావ్యగీతికలు నిన్ హర్షాన్వితం జేసెనా?
గోలంబుచ్చిరొ గోపికాసతులు? నాగో డేలయాలించి నీ
పాలంజేర్పవు? భక్తపాలుండవుగావా? పాండురంగ ... ౮౬

ఎటనో పండరిపట్న మున్నదని సాగివృట్కాలమేఘంబుకై
గుటక ల్కింగుచకోరకంబుక్రియ సంకోచంబులన్మాని ప
ర్యటన లేయదలంతు నెప్పటికి నాకాభాగ్యముబుద్ధు, వ
క్కట! నీచిత్తము శౌరి! భక్తజనరక్షా! పాండురంగ ... ౮౭

జవసత్త్వంబులు జాలిపోవునెడ నిష్ట ల్గునా? నాకు నీ
స్తవము లేస్యంగ; పుణ్యతీర్థముల చెంతన్జేర విజ్ఞానము
దభవమానా? ధన మిత్తురా సుతులు? కావన్రమ్ము నేనిప్పుడే
భవబంధములఁ ద్రొప్పినైచెదను దేవా! పాండురంగ ... ౮౮

ఏవిదన్ సతియింపఁగావలయు నేయేపూలతో నర్చనం
బేవేళన్ నెరవేర్చఁగావలయు నేవృత్తంబులన్ వ్రాసి నా
భావంబందున నిల్పఁగావలయు నే శౌర్ధించుచున్నాడరా
నీవృత్తాంత మొకింత దెల్పు మిఁక తండ్రి! పాండురంగ ... ౮౯

తనచేతస్థలద్రవ్యమంతయును జూదంబండు గుల్కించి “నా
ధనసర్వస్వము మానెనం” చతివిషాదంబందు చున్నట్లు లీ
తను వేరోగము బారికోర బడంగ వ్యర్థంబయ్యె నాజీవనం
బనిచింతించిన లాభమేమి? పరమాత్మా! పాండురంగ... ౯౦

విసముక్ మెక్కినచండికాపతివి నీవేగావె? స్త్రీరూపివ
య్య సుధా బంచిననిండుజవ్వనివి కావోసీవు సత్యంబుకై
యసురుం డాబలి దానమీయఁగనె యాహ్లాదించి పాతాళరా
జ్యసుఖంబు ల్దయసేయు నేతవుగదయ్యా పాండురంగ... ౯౦

తనయాన్నత్యముఁ జూచి పొంగునొకఁడీదౌర్భాగ్యపుంజీవనం
బనఘా యేమిటికంచు నేడ్చునొకఁ డాహాదేవ! యీలోకమం
దున సౌఖ్యంబులనందువాడెవఁడు? వ్యర్థుల్లారె? నీభక్తులై
నినుఁజింతింపనినాఁడు భావజునితండ్రీ! పాండురంగ... ౯౧

బాలుం డాటలు మాని తల్లికయి యేడ్వంజూచియే యామె యే
పాలోబోసియు కౌగిలిచ్చునటు లీప్రాపంచికప్రకీర్యల్
మూలంద్రోచియు మొట్టవెట్టినఁగదా! మోక్షార్హులం జేయుటల్
నీలీల ల్గ్రహియింపనేర రిల తండ్రీ! పాండురంగ ... ౯౨

అరివీరు ల్భయమందఁ గుంభజుఁడు భీష్మాదుల్భ్రమంజెంద, వీ
సరఁజెందఁ గురురాజు, పార్థనకు పజ్జంజేరి సంగ్రామ సా
గర ముట్టాతల నూపియుండు టది భక్తగ్రామణుల్ నీహితా
దరగీతోక్తులచేఁ దరించుటకుఁగాదా! పాండురంగ ... ౯౩

అరుగో ! జ్ఞానధనంబు దోచికొని, సన్నాశోదధిక్ ముంపఁ జా
ల రసాభాసముఁజేయుచుండు నరిషడ్వర్గంబు; పోకార్పఁగాఁ
గరుణఁజిల్కుచు రమ్మ రమ్మ జడుఁడఁ గౌఠిన్యముంబూన నె
వ్వరినిఁ వేడుదు, చుట్ట మెవ్వ రిక దేవా! పాండురంగ ... ౯౪

లరయన్ జ్ఞాని యెవండు? స్వచ్ఛ మగునీయాకారముంగాంచి నీ
వరముల్లోన్నఘనం డెవండు? జనులో వార్జిష్టమానట్లు వే
సరి వాక్కుత్తురు కొన్ని పేరులను, మాత్స్యర్యంబుఁ బోనాఁడి నీ
స్మరణజేయక యెట్టివెట్టులాకా శ్రీశా! పాండురంగ ...౯౬

నవ్వంజేయును వొక్కచోట మఱలన్ బాధింతు వేయొక్కచో
దవ్వందవ్వలఁ గానుపించి యొకచోఁ దాల్మిబ్రసాదింపవో
రవ్వంబెట్టుచుఁ గష్టముల్లొలిపి కర్మంబంచుఁ జూపించుని
న్నవ్వం డోపు గ్రహింప, ఊరనిధిశాయీ! పాండురంగ ...౯౭

నురుగు ల్లొక్కచుఁ బాటి శైలముల కన్నులప్పి, ద్రవ్యాశ, సా
గరుపాండు న్మదిఁగోరువాగులగతిన్, గష్టంబులదూర్చి సు
స్థిరమానీపురమందుఁ దావొసఁగి నాచే సేవలన్ గొందువం
చరవిందేక్షణ! యెంచుచుండితినిగాదా! పాండురంగ ...౯౮

వృధివీచక్రము బొంగరంబుగతి నుద్వేలంబుగా వృక్షముల్
చదలున్, సూర్యుడు, చంద్రుడాదిగలనక్షత్రంబులున్ సర్వది
క్పదముల్, సర్వజగత్ప్రజావితతి; వీక్షాదూరమైపోవఁ ద్రి
వృదు వేలా? యిది నీవినోదమగునేమో? పాండురంగ...౯౯

శ్రీనాథా! కుటిలాలకంబగుచు గాసింబెట్టుబంధాల న
న్నా! న్నదీంపకుమోయి; దీనుఁడను సున్నాతుండనై భక్తిచే
యీనారేఖిని గూర్చుముత్తైముల నోపుధ్వీశ! నీకంఠదే
శానన్ హారముగా రచించితిని; శ్రీశా! పాండురంగప్రభూ! ౧౦౦

